

Številka: 00105-42/2019/5
Datum: 17. 10. 2019

Odgovor na poslansko pobudo Jožefa Horvata v zvezi z ustanovitvijo strateškega razvojnega partnerstva za Pomurje

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije g. Jožef Horvat je na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) naslovil pisno poslansko pobudo, s katero predlaga, da vlada ustanovi strateško razvojno partnerstvo za Pomurje, v katero naj bodo vključeni predstavniki vseh ključnih akterjev razvoja Pomurja. V pisni poslanski pobudi prav tako predlaga, da naj do ustanovitve pokrajini v Sloveniji strateško razvojno partnerstvo za Pomurje vodi vlada oz. pristojno ministrstvo.

Vlada na navedeno poslansko pobudo podaja naslednji odgovor.

Zakon o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2019 (Uradni list RS, št. [87/09](#), [82/15](#) in [27/17](#)) je bil sprejet dne 22. 10. 2009 in se je začel uporabljati 1. 1. 2010. Zakon je z vsemi svojimi spremembami določal, da se za Program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010–2019 kot osnovni ukrep razvojne podpore namenijo iz proračuna Republike Slovenije dodatna sredstva v višini 33 milijonov evrov.

V skladu 3. členom zakona so bile občine v Pomurski regiji deležne naslednjih ukrepov razvojne podpore:

1. program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010-2019 kot osnovni ukrep,
2. spodbude za zaposlovanje,
3. davčna olajšava za investiranje,
4. prednostna obravnava programov in projektov iz Pomurske regije pri kandidiranju za sredstva iz nacionalnih programov, programov evropske kohezijske politike in politike razvoja podeželja.

Program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije 2010–2019 kot eden od ključnih ukrepov zakona je namenjen ustvarjanju novih delovnih mest in ohranjanju obstoječih, vzpostavljanju razvojne infrastrukture ter odpravljanju posledic gospodarske in finančne krize v Pomurski regiji. Namenjen je vsem, ki sodelujejo pri programu in bodo pripomogli k uresničitvi ciljev. Program je temeljni ukrep razvojne podpore, ki mu zakon iz državnega proračuna Republike Slovenije v celotnem obdobju izvajanja namenja 33 milijonov evrov. Sredstva za izvedbo Programa Pomurje so v predlogu državnega proračuna zagotovljena na posebni proračunski postavki Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Prestrukturiranje regije se je do danes pospešilo v smeri njenih dolgoročnih primerjalnih prednosti. Program se izvaja s petimi instrumenti:

1. s spodbujanjem investicij podjetij in ustvarjanjem novih delovnih mest,

2. s spodbujanjem razvoja človeških virov,
3. s spodbujanjem socialnega podjetništva,
4. s promocijo regije, da bi privabili domače in tuje investicije ter
5. s podporo pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov v regiji.

Z novimi investicijami bodo ustvarjena nova delovna mesta v perspektivnih dejavnostih, tako da je mogoče pričakovati, da bo Program Pomurje pripomogel tudi k blaženju posledic finančne in gospodarske krize na trgu dela v Pomurju.

Zakon je bil sprejet kot del ukrepov za reševanje zaostrene gospodarske situacije v Pomurski regiji po stečaju več ključnih podjetij, med njimi Mura, d.d. Pomurje je bilo v času sprejetja tega zakona tudi daleč najmanj razvita slovenska regija z velikimi primanjkljaji na področju infrastrukture, še posebej vodooskrbe in razvojne infrastrukture.

Zakon bo do konca leta 2019 realiziran v celoti. Gospodarski rezultati v Pomurski regiji se v zadnjih letih izboljšujejo. Stopnja registrirane brezposelnosti je precej nižja od kritične meje 17 %. Kljub temu, da je po brezposelnosti in indeksu razvojne ogroženosti Pomurska regija še vedno naša razvojno najbolj ogrožena regija, pa podatki o bruto domačem proizvodu kažejo, da se BDP na prebivalca povečuje. Spodbudnejše rezultate gre v določeni meri pripisati tudi učinkom zakona. Sprejeti ukrepi in spodbude so pozitivno vplivali na Pomursko regijo. Podjetja, ki so prejela spodbude za investicije, so se tehnološko posodobila hitreje, kot bi se sicer, delovna mesta so se ohranila ter ustvarila nova delovna mesta. Samo v okviru prvega instrumenta v okviru Programa spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije bo na območju zakona ustvarjenih čez **900 novih delovnih mest**.

O izvajanju zakona vlada vsako leto pripravi letno poročilo za Državni zbor RS, ki vsebuje podrobnejše podatke o vseh izvedenih ukrepih zakona in njihovih učinkih. Doslej pripravljena poročila so zbrana in javno dostopna na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Po podatkih AJPES je bilo od 1. 1. 2010 do danes ustanovljenih 514 d.o.o. in 2 d.n.o., skupaj **516 podjetij**, ki še danes poslujejo.

Po zaključku obdobja izvajanja zakona, ki se izvaja do 31. 12. 2019, bo Pomurska regija obravnavana v skladu s sistemskim Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16; v nadaljnjem besedilu: ZSRR-2) enako kot vse druge razvojne regije. V primeru še nadaljnje visoke stopnje brezposelnosti v tej regiji bo vlada na podlagi meril iz Uredbe o izvajanju endogene regionalne politike (Uradni list RS, št. 16/13, 78/15 in 46/19); v nadaljnjem besedilu: uredba) pripravila nov program razvojnih spodbud za to območje. Trenutno ne kaže, da bi bilo to potrebno, niti v Pomurski razvojni regiji, niti ne kje drugje v Sloveniji. Z sprejetjem dopolnitve uredbe o izvajanju ukrepov endogene regionalne politike bo omogočeno tudi učinkovitejše izvajanje drugega odstavka 24. člena ZSRR-2. Ta določa:

»Obmejna problemska območja so prednostna območja vseh razvojnih politik. Proračunski uporabniki upoštevajo obmejna problemska območja pri pripravi sektorskih programov in v razpisnih merilih javnih razpisov, ki jih izvajajo na območju cele države. Del finančnih sredstev namenijo za vlagatelje iz obmejnih problemskih območij ali določijo projektom iz teh območij dodatne točke pri izboru.«

V tem trenutku ni izkazanega širše izraženega interesa za ustanovitev strateško razvojnega partnerstva v Pomurju. Ne glede na to bo vlada v skladu z navedenim pripravila štiriletni program razvojnih spodbud za obmejna problemska območja, kamor sodi tudi večji del občin iz Pomurske regije. Program bo zajel obdobje 2020 do 2023 in bo časovno usklajen z obdobjem proračunskega načrtovanja.

Na podlagi ZSRR-2 so za razvojne odločitve na ravni regije in kohezijske regije pristojni:

- razvojni sveti regije,
- svet regije in
- razvojni svet kohezijske regije.

Danes v Pomurski regiji na regionalni ravni že deluje **Razvojni svet regije** (v nadaljnjem besedilu: svet), ki je organ usklajevanja razvojnih pobud in razvojnih interesov v regiji.

Svet ima naslednje naloge:

- vodi in usmerja pripravo regionalnega razvojnega programa in ga sprejme,
- na področju regionalnega razvoja sodeluje z regijami drugih držav,
- sklepa dogovore za razvoj regije,
- sodeluje v teritorialnem razvojnem dialogu,
- spremlja izvajanje regionalnega razvojnega programa in dogovorov za razvoj regije in
- opravlja druge naloge v skladu s tem zakonom.

Na ravni Kohezijske regije Vzhodna Slovenija, ki obsega 8 razvojnih regij, pa deluje **Razvojni svet kohezijske regije Vzhodna Slovenija** (v nadaljnjem besedilu: razvojni svet). Člani v razvojnem svetu so tudi predstavniki Pomurske regije (5 članov), imenovani s strani sveta regije, ki ga sestavljajo župani/županje in predstavnik madžarske narodne skupnosti v regiji.

Razvojni svet sodeluje pri vsebini in izvajanju programov EU, ki vplivajo na razvoj kohezijske regije in daje predhodno soglasje k vsebini partnerskega sporazuma z EU in operativnih programov s področja politik Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada ter opravlja druge naloge povezane z razvojem.

V regiji že deluje t.i. **Strateško razvojno partnerstvo** v Pomurju, ki vključuje vse regijske institucije. Razvojno partnerstvo se sestaja enkrat letno, obravnava pa posamezna letna poročila o izvajanju ukrepov zakona, izvajanje Programa Pomurje ter aktualizacijo skupnih stališč regije v luči izvajanja Programa Pomurje.

Pokrajine kot drugo raven lokalne samouprave opredeljuje Ustava RS v 143. členu. Za zakon, s katerim se določijo njihovi območje, sedež in ime, ustava zahteva dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev. Zaradi visokega praga soglasja in razdeljenosti političnih interesov v dosedanjih poskusih ni bilo doseženo politično soglasje o tem, kakšne naloge naj bi opravljale pokrajine, predvsem pa, koliko naj bi jih bilo.

Trenutno pa, kot je znano tudi javnosti, na podlagi iniciative predsednika Republike Slovenije in predsednika Državnega sveta Republike Slovenije ter predsednikov vseh treh združenj občin, skupina strokovnjakov pripravlja osnove za ustanovitev pokrajin. Verjamemo, da bo tudi navedena aktivnost pomembno pripomogla k realizaciji vsebine 143. člena Ustave RS oziroma ustanovitvi pokrajin.

Vlada spodbuja izgradnjo novih namakalnih sistemov ter tudi tehnološke posodobitve namakalnih sistemov. Namakanje je kot samostojen ukrep opredeljeno že v dveh programskih obdobjih Programa razvoja podeželja Republike Slovenije. V tem programskem obdobju 2014-2020 so bili objavljeni trije javni razpisi za pridobitev nepovratnih sredstev za izgradnjo namakalnih sistemov (III. javni razpis je odprt do 15. novembra 2019), kjer je stopnja podpore 100 % upravičenih stroškov, vlagatelji so pa lahko tudi občine. Dejstvo pa je, da vlog za uvedbo namakalnih sistemov ali drugih pobud s področja namakanja iz Pomurja ni bilo.

Kot primer **decentralizacije** Slovenije poslanska pobuda navaja Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja. Selitev sedeža agencije iz Ljubljane v Pomurje ne bi rešila problema centralizacije, ampak bi le skrajšala poti lokalnemu prebivalstvu, vsem ostalim državljanom Republike Slovenije pa bi se razdalje povečale. Lokacija kmetijske plačilne agencije v Ljubljani omogoča izvajanje nalog, ki so tesno povezane z delom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, saj na dnevni ravni poteka veliko sestankov in usklajevanj, kar bi bilo s selitvijo sedeža agencije oteženo. Decentralizacija bi pomenila, da bi agencija imela svoje izpostave na sedežih regij (ko bodo te vzpostavljene), kar pa ni

nujno racionalno. Vse podatke, ki jih uporabniki potrebujejo, lahko dobijo na Kmetijsko gozdarskih zavodih (ki so regijsko razporejeni) oziroma na upravnih enotah.

Glede področja **geotermalne energije** s strani vlade že potekajo aktivnosti, ki jih je vladi naložil Odbor Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Predmetni odbor je na 12. nujni seji dne 2. 7. 2019 obravnaval problematiko »Geotermalna energija – okoljsko sprejemljiv vir energije ter priložnost za razvoj kmetijstva in turizma ter proizvodnjo električne energije« ter na podlagi izvedene obravnave sprejel sklep, da morajo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko oblikovati delovno skupino, ki mora v roku šestih mesecev od oblikovanja predlagati nabor ukrepov za učinkovito večnamensko izrabo geotermalne energije ter potrebne zakonodajne podlage za implementacijo nabora ukrepov geotermalne energije. Aktivnosti, povezane z oblikovanjem predmetne delovne skupine izvaja Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.